

Leiden, 25 mei 2021

Neeltje van Zuytbrouckhof 50
2311WD Leiden

Betreft: Resultaat endoscopisch onderzoek Morsweg 58 te Leiden t.b.v. nieuwbouw

---

1: Aanleiding & toelichting

In verband met de geplande bouw van drie appartementen op bovengenoemde locatie heeft Eco-Niche in maart 2021 een ecologische quickscan uitgevoerd. Hieruit bleek dat de aanwezigheid van vleermuizen - in de spouwmuren van de aangrenzende bebouwing waartussen de appartementen worden 'ingeklemd' - niet 100% is uit te sluiten. Om die reden is voorliggend endoscopisch onderzoek uitgevoerd. Dit type onderzoek bieden we ter vervanging aan van regulier onderzoek (volgens vleermuisprotocol), wanneer er kan worden voldaan aan enkele basiscondities (zie 3). Een endoscopisch onderzoek scheelt in zo'n geval tijd en kosten, zonder dat dit negatieve gevolgen heeft voor de soortgroep en uiteraard zonder dat de Wet natuurbescherming zal worden overtreden.

Voorliggend het verslag van dit onderzoek.

2: Planlocatie

Pijlen wijzen naar de kopgevels waar werkzaamheden plaatsvinden

3: Methode

Endoscopisch onderzoek

Een endoscopisch onderzoek is een onderzoek met een kleine camera die in de spouw en onder de dakrand past. Ook worden felle zaklampen gebruikt. Op basis van deze methode kunnen vleermuizen en sporen van vleermuizen (keutels) in kaart worden gebracht. Het onderzoek geeft uitsluitsel over de potentie van de kopgevels voor vleermuizen en hun aanwezigheid. Uit het onderzoek zal blijken of vervolgonderzoek naar vleermuizen (dat wil zeggen een veldinventarisatie volgens het Vleermuisprotocol) wel of niet nodig is.

Een Endoscopisch onderzoek bieden we alleen aan wanneer dit zinvol is en namelijk wanneer:

- A) De geplande ingreep van kleine omvang is, en waarbij de - voor de te onderzoeken soort - geschikte onderdelen in zeer beperkte mate aanwezig zijn.*
- B) Deze geschikte onderdelen volledig zijn te overzien met deze methode. (Mocht tijdens het onderzoek blijken dat we niet bij potentieel geschikte onderdelen kunnen komen, terwijl de geplande ingreep hier wel effect op kan hebben, dan kan alsnog vervolgonderzoek nodig zijn).*
- C) Andere gangbare methodes om aan- of afwezigheid van vleermuizen (NGB, 2021) te onderzoeken niet toepasbaar zijn en daardoor geen toegevoegde waarde hebben. Dit speelt bijvoorbeeld wanneer het gaat om hoge ingeklemde panden in de binnenstad. Deze zijn vanaf de grond niet te beoordelen op zicht of met batdetectors. De daken zijn vanaf de grond niet of slechts voor een zeer klein deel zichtbaar. Als er in zo'n geval een vleermuis op de detector wordt waargenomen is het niet mogelijk een inschatting te maken of deze van het te onderzoeken dak komt of van panden uit de omgeving. Om ingeklemde panden kun je niet heenlopen en niet de (in het protocol verplichte) 70% van het gebied overzien.*

Voor dit project, ter plaatse van Morsweg 58, gelden zowel argumenten A als B.

Voorzorg

Wanneer we geen beschermde soorten en sporen ervan aantreffen zetten we de potentiële invliegopeningen (kieren en gaten) dicht, zodat de betreffende soorten ook voordat de werkzaamheden starten niet alsnog in het gebouw kunnen kruipen.

4: Resultaat

Datum en weersomstandigheden veldbezoek:

<i>Datum</i>	<i>Neerslag</i>	<i>Temperatuur</i>	<i>Windkracht</i>
6 mei 2021	Droog en zonnig	15 °C	2 Bft

Vleermuizen

Tijdens het onderzoek zijn geen vleermuizen en ook geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Foto's van relevante onderdelen zijn in de bijlage opgenomen.

De oostelijke kopgevel is bij nader inzien volledig ontoegankelijk voor vleermuizen. De enkele stootvoegen zijn hier smal (< 1 cm) en open tabs toe, zodat ze iets dieper in de

muur geheel dicht zitten. De houten boarding bovenaan deze muur lijkt vanaf de grond wel toegankelijk, maar op 20 meter hoogte (via de hoogwerker) blijkt de boarding geheel aan te sluiten op een dichte betonnen rand.

De westelijke kopgevel heeft wel enkele geschikte stootvoegen en een brede horizontale krimpvoeg die uitkomt op de spouw. De spouw is opgevuld met isolatiemateriaal (glaswol). De krimpvoeg is goed inspecteerbaar en loopt enkele centimeters diep richting de spouw. De krimpvoeg is grotendeels (over meerdere meters) dichtgegroeid met ranken van de gevelbegroeiing en op die locaties ontoegankelijk voor vleermuizen. Bij het gedeelte van de krimpvoeg die wel toegankelijk is voor vleermuizen zijn nergens vleermuizen, vleermuiskeutels en/of 'veegsporen' waargenomen. Ook de open stootvoegen zijn niet gebruikt door vleermuizen. Op een enkele stootvoeg na zitten ze dicht met fors en stevig spinnenrag van trechterspinnen. Daar past geen vleermuis bij en deze zijn er duidelijk ook niet geweest. De open stootvoegen die wel toegankelijk zijn, zonder stevige webben, zijn net groot genoeg voor een kleine vleermuissoort als gewone- en ruige dwergvleermuis om in weg te kruipen. Echter, ook hier ontbreken vleermuizen, vleermuiskeutels en/of 'veegsporen'. Bovendien komen de meeste stootvoegen uit op een met glaswol gevulde spouw. Als een vleermuis in de gevel een verblijfplaats zou hebben, zouden we in de toegankelijke delen van de krimpvoeg of een open stootvoeg altijd wel ergens keutels of andere sporen hebben moeten waarnemen. Op basis van voorgenoemde bevindingen zijn vleermuisverblijven op beide geveldelen uitgesloten en zijn verdere maatregelen, zoals een vervolgonderzoek niet aan de orde.

5: Conclusie

- Op de planlocatie worden de volgende beschermde soorten/groepen verwacht of zijn niet uit te sluiten: **geen**.
- Voorliggend onderzoek en het resultaat daaruit is voldoende dekkend om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.
- Maatregelen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen zijn niet aan de orde, met uitzondering van de in onze quickscan beschreven zorgplicht.

Kansen voor natuur

Het is altijd waardevol om enkele kasten voor vleermuizen of gierzwaluwen op te hangen, wanneer het project is afgerond. Let wel: dit is geen wettelijke maatregel, omdat beschermde soorten op de planlocatie zijn uitgesloten. Echter, met veel van deze soorten gaat het niet zo goed. U kunt helpen bij het in standhouden door extra nestgelegenheid en verblijfplaatsen aan te bieden. Indien u inderdaad kasten wil aanschaffen en inbouwen of ophangen, dan willen we u graag op weg helpen met een stukje advies hierover. Dit doen we kosteloos om zo onze bijdrage te leveren aan een stukje biodiversiteit in Leiden en omgeving. Schroom dus niet ons hiervoor te raadplegen.

Met vriendelijke groet, Willem van Esch (MSc)

*Eco-Niche is lid van het Netwerk Groene Bureaus
en houdt zich daarmee aan de bijbehorende kwaliteitseisen,
richtlijnen en protocollen van dit netwerk*

Bijlage met foto-impressie

Dak en dakrand

hoogwerker

Glaswol in spouwmuur, direct achter dilatatievoeg

Smalle stootvoeg, gevuld met spinnenrag en geblokkeerd door gevelbegroeiing

Houten boarding, dicht met cement, zonder toegankelijke kieren voor vleermuizen

Dilatatievoeg, dichtgegroeid met stengels van de gevelbegroeiing